

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo Nr. VIII-947 1, 2, 9 straipsnių, įstatymo priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 6¹, 11¹ ir 20 straipsniais įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 1), Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 23¹ straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 2) (toliau kartu – Projektai) bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą „Dėl Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo Nr. VIII-947 1, 2, 9 straipsnių, įstatymo priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 6¹, 11¹ ir 20 straipsniais įstatymo projekto ir dėl Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 23¹ straipsnio ir priedo pakeitimo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“.

Toliau dėstomoje lentelėje pateikta informacija apie Projektu teikiamus pasiūlymus ir jiems įgyvendinti svarbi informacija.

1. Projektu sprendžiama problema ir jos priežastys

Projektą Nr. 1 parengti paskatino nepakankamas moterų atstovavimas įmonių valdymo ir priežiūros organuose. Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) Lyčių lygybės indekso duomenimis Galios domeno ekonominės galios subdomene didžiausių listinguojamų bendrovių valdybų, stebėtojų tarybos ar direktorių tarybos narių moterų dalis rodiklio reikšmė siekia 25 proc. Verta pabrėžti, sulaukus palaikymo iš socialinių partnerių (Asociacijos „Lyderė“ ir Lietuvos moterų lobistinės organizacijos) ir verslo bendruomenės (Ekonomikos ir inovacijų ministerijos iniciatyva organizuota diskusija su verslo atstovais), Projekto nuostatas buvo nuspręsta taikyti ir kitoms didelėms įmonėms nei įmonėms, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje. Atlikti tyrimai rodo, kad lyčių balansas bendrovėse leidžia pasiekti aukštesnius finansinius rezultatus ir didesnę pelną (Hunt, Prince, Dixon-Fyle ir Yee, 2018). „European Women on Boards“ duomenimis, Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybėse narėse moterys sudaro tik nedidelę dalį įmonių valdybų narių – 2022 m. duomenimis tik 27,5 % visų ES valstybėse narėse įsteigtų ir veikiančių įmonių valdybų narių yra moterys, tuo tarpu Lietuva šiuo klausimu atsilieka nuo ES vidurkio – Lietuvoje įmonių valdybose moterys sudaro tik 22,3 % narių. Remiantis VĮ Registrų centro duomenimis, organiškasis progresas Lietuvoje vystosi itin lėtai – per pastaruosius 7 m. moterų skaičius vidutinių ir didelių šalyje registruotų ir veiklą vystančių įmonių valdybose išaugo tik 3 %, o įmonių vadovų pareigose – vos 1 %. Verta pabrėžti, kad progresui toliau vystantis tokiais pačiais tempais, prireiks daugiau nei trijų dešimtmečių pasiekti visišką lyčių balansą įmonių valdybų narių gretose. Taip pat norint pasiekti lyčių lygybę, reikia laikytis visapusiško požiūrio, kuris apimtų lyčių pusiausvyros skatinimą priimant sprendimus įmonėse visais lygmenimis, taip pat moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumo mažinimą. Lygybės darbo vietoje užtikrinimas taip pat yra pagrindinė prielaida moterų skurdui mažinti. Skatinant vienodą moterų ir vyrų dalyvavimą priimant sprendimus visais lygmenimis ir visose srityse, užtikrinama, kad būtų vertinami ir panaudojami visi turimi įvairūs talentai. Šiuo požiūriu visų turimų talentų, žinių ir idėjų panaudojimas praturtina žmogiškųjų išteklių įvairovę ir gerina verslo perspektyvas. Tikimasi, kad aktyvesnis moterų

dalyvavimas priimant ekonominius sprendimus, ypač valdybose, turės teigiamą šalutinį poveikį moterų užimtumui atitinkamose įmonėse ir visoje ekonomikoje. Po COVID-19 pandemijos lyčių lygybė ir įtraukus vadovavimas yra svarbesni nei bet kada anksčiau, nes reikia visapusiškai panaudoti turimus talentus – tiek moteris, tiek vyrus. Tyrimai parodė, kad įtrauktis ir įvairovė padeda atsigausti ir tapti atsparesniems. Tai reikšminga užtikrinant ekonomikos konkurencingumą, skatinant inovacijas ir gerinant profesinius standartus, įskaitant įmonių valdybas (EIGE informacija). Taigi šie duomenys pagrindžia būtinybę Projekto Nr. 1 nuostatas taikyti ne tik akcinėms bendrovėms, bet ir didelėms įmonėms.

Svarbu paminėti, kad visuomenėje dar gajos diskriminacinės nuostatos, kurios sukuria moterų dalyvavimą įmonių valdybų veiklose ribojančius veiksniai (Šidlauskienė ir Pocevičienė, 2020), todėl didesnis moterų dalyvavimas valdybų veikloje gali prisidėti prie diskriminacinių nuostatų kaitos. Taigi problemos sprendimas prisidėtų prie didesnio moterų atstovavimo ekonominių sprendimų priėmimo ir skaidresnio atrankos proceso į vykdomuosius ir nevykdomuosius direktorius.

Projektas perkelia 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių. Detalesnė informacija apie problemą ir jos priežastis pateikiama Projekto aiškinamajame rašte.

2. Projektu siūlomo teisinio reguliavimo esmė (siūlomas problemos sprendimas)

Projektu Nr. 1 siūloma nustatyti reikalavimą didelėms įmonėms užtikrinti ir imtis priemonių, kad nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys iki nustatyto termino (2026 m. birželio 30 d.) užimtų ne mažiau kaip 33 % (bet neviršijant 49 %) įmonių vadovų, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijų. Projekte Nr. 1 taip pat numatomi reikalavimai dėl kandidatų kvalifikacijų lyginamojo vertimo; taip pat reikalavimas, kad didelės įmonės prieš pradedant atranką ir atrankos metu turi būti nusistačiusios reikalavimus ir kriterijus konkrečiai pozicijai užimti. Be kita ko, didelės įmonės turi informuoti kandidatus į įmonės vadovų, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijas apie atrankos procese taikomus kvalifikacijos vertinimo kriterijus, kandidatų objektyvų lyginamąjį vertinimą vadovaujantis tais kriterijais.

Papildomai pažymėtina, jog Projekte Nr. 2 yra nustatomas reikalavimas, kad didelių įmonių, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje ir kuriose sudaromos valdybos ir stebėtojų tarybos, bendrovių valdymo ataskaitoje turi būti pateikiama ir statistinė informacija apie lyčių atstovavimą didelės įmonės valdymo ir priežiūros organuose (atstovavimo procentai pagal lytį), nurodomos priemonės, kurių įmonė jau ėmėsi arba ketina imtis tam, kad įmonės valdymo ir priežiūros organuose nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys užimtų ne mažiau kaip 33 proc. (bet ne daugiau kaip 49 proc.) įmonės vadovo, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijų, ir priežastys, jeigu šios proporcijos nepavyko pasiekti. Tuo yra užtikrinamas ne tik vieno langelio principas, tačiau ir tai, kad didelės listinguojamos įmonės papildys savo teikiamas bendrovių valdymo ataskaitas Įmonių atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka šiame punkte nurodytais (papildomais) kriterijais.

Detalesnė informacija apie siūlymus pateikiama Projekto aiškinamajame rašte.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas

Direktyvos (ES) 2022/2381 nuostatas siūloma įgyvendinti laikantis įprasto moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimo mechanizmo, esmines nuostatas perkeltiant į Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą. Kaip ir kitų šio įstatymo nuostatų priežiūrą, su Direktyva (ES) 2022/2381 susijusių nuostatų įgyvendinimą turėtų prižiūrėti Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierius.

Papildomai, numatoma, kad Ministerija rengs pranešimą Europos Komisijai siekiant pranešti apie priemones, skirtas, kad didelių įmonių valdymo ir priežiūros organuose nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys užimtų ne mažiau kaip 33 % (bet neviršijant 49 %) įmonės vadovo, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijų. Taip pat ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 29 d., o vėliau – kas dvejus metus pateiks informaciją apie priemones, kurių imtasi, kad didelių įmonių

valdymo ir priežiūros organuose nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys užimtų ne mažiau kaip 33 % (bet neviršijant 49 %) įmonės vadovo, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijų.

Numatoma, kad Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba viešai savo interneto svetainėje skelbs didelių įmonių, kurių valdymo ir priežiūros organuose nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys užima ne mažiau kaip 33 % (bet neviršijant 49 %) įmonės vadovo, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijų, sąrašą ir reguliariai jį atnaujins.

4. Pasiūlymų įgyvendinimo kaštai (lėšų poreikis einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais bei jo finansavimo šaltinis)

Ministerijos preliminariais skaičiavimais, Projektais teikiamiems pasiūlymams valstybės biudžeto lėšų poreikis yra 73 000 Eur kasmet.

Artimiausiems 3 biudžetiniams metams reikės 219 000 Eur valstybės biudžeto lėšų.

Lėšų poreikis apskaičiuotas vadovaujantis Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos pateikta informacija, kuri detalizuota Projekto aiškinamajame rašte.

5. Laukiamas rezultatas ir nauda bei juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės

Priėmus Projektus, didelės įmonės turės imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys užimtų didelių įmonių valdymo ir priežiūros organuose ne mažiau kaip 33 % (bet neviršijant 49 %) įmonės vadovo, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijų. Padidintas dėmesys lyčių balansui didelių įmonių valdymo ir priežiūros organuose prisidėtų ir prie bendro lyčių lygybės principo užtikrinimo, ir prie didelių įmonių valdymo kokybės standartų gerinimo, atrankų į įmonės vadovo, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijas skaidrumo didinimo Lietuvoje.

6. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas

Rodiklis, pagal kurį bus stebimas projektų įgyvendinimas: „Nepakankamai atstovaujamos lyties asmenų užimamos įmonės vadovo, valdybos narių, stebėtojų tarybos narių pozicijos didelių įmonių valdybose ir stebėtojų tarybose (%)“. Siekiama, kad šio rodiklio reikšmė nebūtų mažesnė nei 33 %. Rodiklis bus stebimas kasmet, o siekiama rodiklio reikšmė yra 2026 metų birželio 30 d. Už rodiklio stebėseną bus atsakinga Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos¹ nuostatų įgyvendinimas

Projektu neįgyvendinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatos.

8. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas

Projektu į nacionalinę teisę perkeliamos Direktyvos (ES) 2022/2381 nuostatos, nurodytos prie šio teikimo pridėtoje atitikties lentelėje, esančioje ir Lietuvos narystės Europos Sąjungos informacinėje sistemoje (LINESIS).

9. Notifikavimas² Europos Komisijai

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

10. Informacija apie Projekto svarstymą Lietuvos Respublikos Vyriausybėje

Projektas apsvaistytas 2024 m. gegužės 28 d. ir 2024 m. birželio 4 d. tarpinstituciniuose pasitarimuose.

11. Informacija apie pastabų ir pasiūlymų, gautų po svarstymo Lietuvos Respublikos Vyriausybėje, įvertinimą

Projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. gegužės 27 d. išvadą Nr. NV-1365 ir 2024 m. birželio 3 d. išvadą Nr. NV-1458.

Pažymėtina, kad Projektas Nr. 1 numato 2 (dviejų) rūšių ataskaitų teikimą, kadangi ataskaitas teiks tiek didelės įmonės, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, tiek ir kitos didelės įmonės. Didelės įmonės, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje

¹ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

² Pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

rinkoje, Įmonių atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka rengia bendrovės valdymo ataskaitą, kurioje papildomai reiks nurodyti informaciją apie lyčių atstovavimą, nesiekiant šios įmonės didinti administracinės naštos, o kitos didelės įmonės tokios ataskaitos nerengia, todėl jos teiks lyčių lygybės ataskaitą, kurios forma bus patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu.

Į Projekto Nr. 1 1 straipsnio 1 dalį yra grąžinama nuostata drausti diskriminaciją dėl asmens lyties, ypač kai tai susiję su šeimine ar santuokine padėtimi, suderinus su Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba.

Atsižvelgiant į riziką iki 2025 m. spalio 1 d. negauti informacijos apie priemones lyčių balansui pasiekti iš didelių įmonių, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, kurios ataskaitas už finansinius metus, bei atsižvelgus į trumpą laiko tarpą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai surinkti šią informaciją iš šių įmonių, Projekte Nr.1 nustatoma, kad Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba informaciją apie didelių įmonių taikytas priemones, kurių imtasi lyčių balansui pasiekti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai raštu pateikia ne vėliau kaip iki 2025 m. gruodžio 15 d., vėliau – kas dvejus metus. Šis terminas buvo pasirinktas siekiant suteikti daugiau laiko Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai apdoroti informaciją, gautą iš įmonių.

Projektas nr. 2 darbo tvarka buvo suderintas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Teisingumo ministerija ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba.

12. Projekto rengėjai

Projektus parengė Ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės grupės patarėja Milda Janeikaitė, (tel. +370 660 42045, el. p. milda.janeikaite@socmin.lt), vyriausioji specialistė Simona Mikalauskaitė (tel. +370 659 30088, el. p. simona.mikalauskaite@socmin.lt), vadovė Jolanta Sakalauskienė (tel. +370 614 19075, el. p. jolanta.sakalauskiene@socmin.lt).

13. Kita, Ministerijos nuomone, reikalinga informacija

Nėra.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
2. Projektas nr. 1, 6 lapai.
3. Projekto nr. 1 lyginamasis variantas, 6 lapai.
4. Projektas nr. 2, 1 lapas.
5. Projekto nr. 2 lyginamasis variantas, 1 lapas.
6. Projektų aiškinamasis raštas, 6 lapai.
7. Projekto ir Direktyvos (ES) 2022/2381 priemonių perkelti į nacionalinę teisę atitikties lentelė, 34 lapai.
8. Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo pinigine išraiška skaičiuoklė, 2 lapai.
9. Projekto nr. 1 antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.
10. Projekto nr. 2 antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Monika Navickienė

Milda Janeikaitė, tel. +370 660 42045, el. p. milda.janeikaite@socmin.lt